

عنوان مقاله:

تحلیل نقش شمشه در سکه های شاه اسماعیل اول بر اساس تحولات اجتماعی (مطالعه موردی: سکه های ضرب خراسان موجود در موزه آستان قدس رضوی)

محل انتشار:

سومین کنفرانس بین المللی معماری، عمران، شهرسازی، محیط زیست و افق های هنر اسلامی در بیانیه گام دوم انقلاب (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

مهلا نجاریان طوسی - کارشناسیارشد باستانشناسی دانشگاه مازندران

حسن هاشمی زرج آباد - دانشیار باستانشناسی دانشگاه مازندران

عابد تقوی - استادیار باستانشناسی دانشگاه مازندران

خلاصه مقاله:

مطالعه نقوش سکه ها از مقوله های مهم در بررسی تحولات اجتماعی زندگی مردم است. شاه اسماعیل در طی اعلام رسمیت مذهب شیعه، از هنر قدسی برای تبلیغات دینی استفاده کرد و سکه ی رایج بین مردم در تجارت، سکه نقره است؛ بنابراین، استفاده از نقوش روی این نوع سکه ها صرفاً جنبه تزئینی نداشته و نوعی نماد پیوند بین دین و هنر است. رسمیت تشیع در دوره صفویه و تأثیرات عمیق این مذهب بر اعتقادات ایرانیان باعث شد تا نقوش نمادینی در وصف ائمه بر روی مسکوکات منعکس شود و ارادت ایرانیان به امامان را نشان دهد. یکی از این نقوش، نقش شمشه هشت پر در کنار شهادتین است که مفاهیمی مذهبی در برداشته است و مسئله اصلی این پژوهش است که: سیاست و مذهب چه تأثیری بر روی ضرب سکه های دوره شاه اسماعیل داشته است؟ و دلیل استفاده از نقش شمشه هشت پر بر روی سکه ها چیست؟ پژوهش حاضر با شیوه توصیفی - تحلیلی به تحلیل نقش شمشه در سکه های شاه اسماعیل اول به عنوان بخشی از فرهنگ بصری حاکم در جامعه، اختصاص یافته است. فرهنگ بصری متأثر از اعتقادات جامعه، اوضاع اجتماعی و مذهبی است. گردآوری مطالب به شیوه کتابخانه ای و بررسی نمونه های موجود در موزه آستان قدس رضوی، از طریق فیش برداری و تصویرخوانی است. نتایج مذکور حاکی از آن است که علائم و نشانه های روی سکه ها نشان می دهد که بخش مهمی از نقوش و کتیبه ها متأثر از مذهب و اعتقادات مردم است و شاه اسماعیل به واسطه ضرب سکه سعی داشت با بهره گیری از زبان نمادین و رمزگونه بر اعتقادات مردم اثر بگذارد و اعتقادات شیعی را در بین مردم افزایش بدهد.

کلمات کلیدی:

شمشه، ترنج، هنر اسلامی، شاه اسماعیل، سکه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1960340>

